

v situacijo in da dobi priliko poseči v dušo po nov pojav, po nova čustva. Zato pa lahko napiše veliko, a razmeroma malo pové. Sempatje skače prenažno iz dejanja na dejanje. Tudi logike nima vedno v čisljih. Potem pa — neka čudna tragika se vleče po vseh njegovih spisih. Zakaj toliko tragike in vrh tega še toliko neutemljene? Splošna hiba Meškova je tudi ta, da se premalo ozira na glavni moment pri umetnosti, ki je ta, da nas umetnost povzdiguje, blaži, tolaži. Večina letošnjih povestij ni ustvarjenih po tem merilu. Nehote smo pobiti, ko preberemo n. pr. „Vojaka Ivana“, „V koroških gorah“, „Izgubljeno življenje“. Zdi se, da Meško dela prehitro. Posebne pisateljske darove ima; v duši mu vre in kipi, in iz dna duše mu prikipi na dan prosto in neprisiljeno. To je velika vrlina Meškova. Vendar naj bi dal izrazom svoje duše vselej tudi umerjeno obliko, naj bi stvarjal po vodilni ideji, celotno. Talentov, kakor je Meško, nam manjka; škoda bi bilo, če bi se ne izobrazil in izolikal na vse strani. Pisatelj je še mlad, čas ima še, lahko se izobrazí —, a ne prezira naj dobrega sveta.

V drugem delu knjige je vse hvale vredna živa in zanimiva slika, v kateri dr. Murko opisuje Vatroslava Oblaka življenje in delovanje. Pa tudi vsebina je jedrnata, in marsikdo bo šele, ko bo prebral spis do konca, izprevidel do dna, kaj vse smo izgubili Slovenci z Oblakom. Koliko bi bil še storil mladi učenjak, da ga ni pokosila smrt v najlepših letih! A žalovati ne pomaga. Hvaležni bodimo za to, kar imamo po Oblaku, — in tega ni malo kakor kaže 142 točk, v katerih so navedeni njegovi spisi po Letopisu Slov. Maticе in po raznih časopisih.

R.

IX. Letopis slovenskih posojilnic za l. 1898. Sestavil Franjo Jošt, tajnik in nadzornik „Zveze slov. posojilnic“ v Celju. Celje 1899. Izdala in založila „Zveza slov. posojilnic“ v Celju. 4°. Str. 82. — Lep „dokument“ o narodnem našem gospodarstvu! Slovenec se giblje tudi na gospodarskem polju, hoče si pomagati, hoče se osvoboditi. V naše leposlovno glasilo ne sodijo podrobnosti, a umnemu opazovalcu so dragocene. „Prepričani smo“, veli predgovor, „da smo s svojim delom, katero nam provzroča od leta do leta mnogo gmotnih žrtev, na tem pri nas šele na pol obdelanem polju tudi nekaj koristili in želimo, da bi v tej, s časom še pa v večje meri zamogli širiti ugled naših denarnih zavodov tudi v bodoče.“ V „Letopis“ so sprejete le one posojilnice, katere so člani „Zveze“, kar je lahko umevno. Bog daj, da bi se zlasti naša lepa slovenska Štajerska okrepila narodno in gmotno in tako izvojevala častno in uspešno kruti boj za svoj obstanek! Letopisu pa bodi častno mesto med našimi narodnimi deli!

L.

Žarki in snežinke. Etbin Kristan. 8°. — To je zbirka poezij, katere so doslej izšli trije

snopiči. Resnične, prave poezije v tej zbirki nismo mnogo našli. Jedna jedina pesmica v 1. snopiču „Ponoči“ je nekaj pesniška, vse druge so večinoma same prazne besede brez duha in čuta. Celo abotno pa je, da se pesnik vnema za panteizem, ga določno izpoveda in hoče zanj delati propagando. Pesnika opozarjamo le na jeden nezmisel panteistične blodnje. Panteizem trdi, da se je ves svet razvil po neki evoluciji, da so torej iz mrtvih atomov nastala živa bitja, ali recimo konkretno, da je iz same materije nastal človek. Ker je pa to po dosežanju izkustvu nemogoče, mora panteizem trditi, da je človek od vekomaj na svetu. A temu zopet nasprotuje veda in pa pamet, po kateri je nemogoče, da bi bil človek od vekomaj na svetu, ker je bila zemlja izkraj ognjena krogla, kakor je solnce še dandanes. Obžalujemo, da je gosp. Kristan pobral to staro, že tolikokrat ogledano in tolikokrat zavrženo kost in jo zopet gloda in celo v poeziji.

J. Šanda.

Srbska književnost.

Tu podajemo nekaj malega iz srbskega slovstva.

Postanak i razvitak srbske cerkveno-narodne avtonomije. Istorično razsvetlo Protojerej Dimitrije Ruvarac. U Srem. Karlovcima. Srbska Manastirska štamparija. 1899. Str. 286. Cena 1 K 60 h. — Ta knjiga ima podatke, kaže, kako se je razvijala srbska cerkveno-narodna avtonomija, in podaje potrebna pojasnila.

Plitvička jezera i njihova okolina. Napisao K. D. M. Sa 66 slika i 2 karti. Nagradila „Matica Srbska“ iz zadušbine Jovana Nake V. S. Miklušskog. U Zagrebu. Štampano u srbskoj štampariji 1899. Cena 3 K — Z veliko radošću so Srbi pozdravili to delo. Plitvička jezera imajo izredno prirodno krasoto. V predgovoru pravi pisatelj: „Da bi ispalo delo što zanimljivije i podučljivije, isprepleten je opis narodnim pričanjima, uvrstio sam nekoliko narodnih pjesama, a dodao i slika mnogo više nego što sam u prvi mah i pomišljao. Nijesam žalio ni na čemu, samo da bi mi se kako izpunila na početku spomenuta želja, koja je ujedno i želja sviju Srba oko Plitvičkih jezera. Pa onda će, ako Bog da, samo od sebe doći, da će se s vremenom bjelasati tamo i letnjikovci imućnijih Srba.“

Bogdan Krajišnik: *Krajiškinje*. Pjesme, knjiga druga. Zagreb. Štampa srbske štamparije. 1899. — Pisatelj ni dobro vsega pogodil; posebno gledé rime ne moremo biti zadovoljni.

Matica srbska je izdala za leto 1899. te-le knjige: „*Letopis*.“ V tej knjigi se nadaljuje 1. dr. Teodora Mandića „Uspomene iz našeg crkveno-narodnog života II. Od 1861.—1867. 2. Ifigenija u Tavridu, drama u 5 dejanjih, nap. Goethe, prev. Zmajova (prvi čin), 3. O Vićentiju Jovanoviću. Dodatki za